

De zielenfluisteraar

Jezus' Weg onder filosofen

Daniel Austin Napier

De zielenfluisteraar

Jezus' Weg onder filosofen

© Carmelitana, Gent (www.carmelitana.be)

Copyright © 2023 Daniel Austin Napier, of the English original version by Daniel Austin Napier, *Soul Whisperer. Jesus' Way among the Philosophers*, Wipf & Stock, Cascade Books, 2023. This edition licensed by special permission of Wipf and Stock Publishers. www.wipfandstock.com.

Vertaling: Geert Schiettecatte

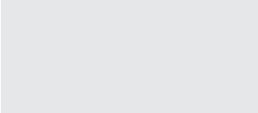
ISBN: ???-???-????-??-?

Wettelijk Depot: ????

Cover en vormgeving: Press Point.be, Kluisbergen

Druk: BestinGraphics

NUR: ???

INHOUD

Ten geleide	15
-------------	----

Een dankwoord	16
---------------	----

VOORWOORD

De achtergrond	18
----------------	----

<i>Jezus, Dallas en mijn persoonlijke verhaal</i>	18
---	----

<i>Dit ben ik</i>	18
-------------------	----

<i>De achtergrond</i>	19
-----------------------	----

<i>Dallas herontdekken</i>	20
----------------------------	----

<i>Hoe slim is Jezus eigenlijk?</i>	21
-------------------------------------	----

<i>Dit boek</i>	22
-----------------	----

PROLOOG

Waarom filosofie?

Over Jezus en Socrates	25
------------------------	----

<i>Twee sleutelfiguren</i>	25
----------------------------	----

<i>'De Weg' en de antieke filosofie</i>	26
---	----

<i>Jezus en Socrates – Wat zijn hun filosofieën?</i>	27
--	----

<i>Socrates – vroedvrouw van de ziel</i>	27
--	----

<i>Jezus – onderricht als het zaad van een nieuw bestaan</i>	29
--	----

<i>De relatie tussen de filosofieën van Jezus en Socrates</i>	31
---	----

DEEL I

Jezus' theorie van duurzame persoonlijke ontwikkeling	35
--	----

HOOFDSTUK 1

De gelijkenis over de verschillende grondsoorten en de vorming van de menselijke aandacht	37
---	----

<i>Een fundamentele levenskwestie</i>	37
<i>De vraag over morele zwakte en de transformatie van mensen</i>	38
<i>Jezus' morele theorie – waar begint omvorming in de mens?</i>	40
<i>De theorie van morele omvorming volgens Jezus</i>	41
<i>De gelijkenis van de zaaier – alles draait om morele omvorming</i>	42
1. Aandacht: de grond van het hart	43
2. Het zaad van het Woord	46
3. Hoe mensen veranderen	46
I. Begrijpen: de rol van ideeën	47
II. Disciplines: de rol van lichamelijke praktijken	49
III. Relaties: de rol van maatschappelijke identiteit	51
4. Het schema dat heiligen vormt	54

HOOFDSTUK 2

Zielsvorming volgens de principes van Jezus

<i>De belangrijke onderdelen van de mens en de volgorde in de twee grootste geboden (Marcus 12,28-34)</i>	57
---	----

<i>Hoe wij als mensen zijn samengesteld: de elementen of onderdelen van onszelf</i>	57
---	----

<i>Ervaringsgerichte toegangspunten: een moeilijkheid bij het begrijpen van Jezus</i>	58
---	----

<i>Wat is een ziel?</i>	59
-------------------------	----

<i>Waar is de ziel goed voor?</i>	62
-----------------------------------	----

<i>Jezus en de verschillende lagen van het menselijke zelf</i>	63
--	----

1. Het eerste: de vraag naar de ordening	64
--	----

2. Volgorde: welk deel volgt op welk?	65
---------------------------------------	----

I. Hart	65
---------	----

II. Ziel	67
----------	----

III. Discursief denken	70
------------------------	----

IV. Lichamelijke kracht	71
-------------------------	----

3. Sociale relaties	73
---------------------	----

4. Een veelvoorkomende fout in het proces	74
---	----

5. Het intellectualisme van de Schriftgeleerde	75
--	----

6. Op een haarbreedte van samenwerken met God	75
---	----

HOOFDSTUK 3

Gehoor-zame kennis in Jezus' Weg

<i>(Matteüs 11,25-30)</i>	77
---------------------------	----

<i>Samenvatting</i>	77
---------------------	----

<i>Een nieuwe vraag</i>	78
-------------------------	----

<i>De levenscontext</i>	79
-------------------------	----

<i>De algemene aard van kennis</i>	80
<i>Waarom de kennisvraag belangrijk is</i>	81
<i>De aard van kennis en methodes</i>	83
<i>Wie kent de Vader werkelijk?</i>	85
1. Het negatieve antwoord	85
2. Het positieve antwoord	86
<i>Een methode om de Vader te kennen</i>	87
1. Gehoor-zaamheid als methode tot kennis	88
2. Het juk	90
3. Verkwikking van de ziel	91
4. Het karakter van de Vader: kennis inhoud	92
I. De zachtmoedige Vader	93
II. De nederige Vader	94
5. Zielskennis en haar beschikbaarheid in het lichte juk	95

TUSSENSPEL

Jezus' filosofische leerstellingen	97
<i>Een praktische filosofie</i>	98
<i>De volgende delen</i>	99

DEEL II

Inzichten over het koninkrijk 101

HOOFDSTUK 4

– Voorspel –

Achtergrondkennis

<i>Ofwel: wat Jezus' leerlingen al wisten</i>	103
<i>De achtergrondkennis die Jezus veronderstelt</i>	103
<i>De volkszijsleer van Israël en haar God</i>	104
<i>Basiselementen van Israëls zijsleer</i>	105
<i>Adams zaad: Israël en de volkeren</i>	105
<i>JHWH's opvoedingsproject</i>	106
<i>De Heilige Geschriften</i>	107
<i>Geen domein voorbij God: hoe Israëls God zich onderscheidt van heidense goden</i>	109
<i>De zijsleer van God: het onafhankelijke, onvoorwaardelijke bestaan van JHWH</i>	111
<i>Een vlam die niet gevoed wordt: het begripsmatige beeld</i>	113

<i>Onafhankelijk bestaan: het begripsmatige woord</i>	114
<i>Inzicht: het beeld en het woord verbinden</i>	116
<i>YHWH's karakter: zekerheid voorbij controle</i>	116
<i>Israëls reden van bestaan: getuigen van Gods niet-afhankelijke bestaan</i>	117

HOOFDSTUK 5

<i>De onovertreffbare naam van de Vader</i>	121
<i>‘Vader, laat uw naam geheiligd worden’: Jezus’ meest fundamentele verzoek en het belang ervan</i>	121
<i>Het heilige als het ongewone, unieke</i>	122
<i>Wat zit er in een naam?</i>	124
<i>De Naam geheiligd</i>	125
<i>De persoonlijkheid van de Vader en het gebed van het koninkrijk</i>	127
<i>Een onderzoeksvraag</i>	127
<i>De ramp van projecten op God gericht, maar zonder de geheiligde Naam</i>	128
<i>De ramp van projecten waarin de mens centraal staat</i>	129
<i>Een glimp van het onovertreffbare karakter van de Vader</i>	129
<i>Compassie in het lezen van de Torah</i>	130
<i>Jesaja’s visioen van de dienaar van YHWH</i>	131
<i>Hoe de Vader de wereld verandert</i>	132
1. Het weergaloze karakter: zachtmoedigheid	133
2. Het weergaloze karakter: koesteren wat nog leeft	133
3. Het weergaloze karakter: wat overwint	134
<i>Hoop: het actieve bestanddeel van verandering</i>	135

HOOFDSTUK 6

<i>Het koninkrijk, of God in actie</i>	139
<i>Herinnering aan het fundament</i>	139
<i>De Vader handelt</i>	139
<i>Het koninkrijk – Jezus’ natuurfilosofie</i>	140
<i>Hoe we weten wat de woorden betekenen in het Joodse leven van de tweede Tempelperiode</i>	142
<i>Een vergelijkingsmethode</i>	143
<i>Hoe Jezus eerdere opvattingen over het ‘koninkrijk’ aanpast</i>	147
<i>De existentiële betekenis van ‘koninkrijk’ als God-in-actie</i>	148
<i>Wat is een persoon?</i>	149
<i>Het menselijke probleem en heerschappij</i>	151

<i>Soepel samenspel: hoe het voelt om te leven in het koninkrijk</i>	152
<i>Het koninkrijk heroverwegen</i>	155
<i>De betekenis van het leven</i>	155

HOOFDSTUK 7

Macht van onderaf

<i>Koninklijke doeltreffendheid begrijpen</i>	157
---	-----

<i>De vraag naar macht</i>	157
<i>Macht en karakter</i>	158
<i>Schepping als samenwerkende, eindige goedheid</i>	159
<i>Het extra toegevoegde: Adams medeheerschappij versus Prometheus' voorziening</i>	160
<i>De voorzieningen van Prometheus</i>	162
<i>Gedeeld aanvoelen, tegengestelde oplossingen</i>	163
<i>Technologie in de Bijbel</i>	164
<i>De aard van macht</i>	166
1. De beker van ongerechtigheid	167
2. Doop met vuur	168
3. Overreacties	169
<i>Twee soorten macht</i>	170
<i>De illusie</i>	171
<i>Een gedachte-experiment</i>	171
<i>Het realiteitsprincipe</i>	173
<i>Macht 'van onderaf'</i>	174
<i>Nog een gedachte-experiment</i>	174
<i>De macht van de Schepper</i>	175
<i>De interne beperking van 'macht van onderaf'</i>	176
<i>De rechter- en linkerhand in de glorie</i>	176
<i>Het vertalen van het evangelie van het koninkrijk</i>	177
1. Wandelen in de Geest	178
2. Sterven en verrijzen met Christus	179
3. Eeuwig leven	180

TUSSENSPEL

<i>Dagelijkse praktijk en de authentieke filosoof</i>	181
---	-----

<i>De filosoof en de kwakzalver</i>	181
<i>Training of spirituele oefening</i>	182
<i>Wat is 'de Weg'? Het ontleiden van Paulus' beschrijving</i>	182
<i>De Weg als filosofie</i>	184
<i>Filosofische bekering</i>	184
<i>De askesis van de Weg</i>	185

DEEL III

De praktijken van het koninkrijk

187

HOOFDSTUK 8

Hoe de disciplines werken, deel 1

Van boven naar beneden (Matteüs 6,1-5)

189

Disciplines verankeren in de Weg

189

Hoe werken disciplines (askesis)?

190

Disciplines: het zielsvormende niveau van training

192

Jezus' algemene leer met betrekking tot training

194

Aandacht bepaalt het voordeel

194

Wat is de 'beloning'?

195

1. Intrinsieke en bijkomstige voordelen

196

2. De Vader schenkt intrinsieke voordelen

197

Hart-aandacht kiest de beloning

198

De intrinsieke vooruitgang binnen een discipline

199

HOOFDSTUK 9

Hoe de disciplines werken, Deel 2

Van onderaf (Matteüs 25,1-13)

203

Disciplines: van onderaf

203

Disciplines en samenwerking in crisismomenten

204

1. Een verhaal over samenwerking

205

2. Twee soorten medewerkers

205

3. Disciplines en hun residu in iemands karakter

206

4. Het moment van samenwerking

207

5. Wat samenwerking vereist in het crisismoment

208

6. Karakter: wat niet gedeeld kan worden

209

7. De realistische noodzaak van disciplines voor het leven

210

8. Samenwerking, hemel noch hel

211

9. Praktijk: hoe men zijn wakkere tijd wijs gebruikt

211

Disciplines en het gewone leven als leerling

212

De disciplines die onder het gewone leven schuilen

214

TUSSENSPEL

De filosoof en de samenleving

217

De achtergrond van de heldenethiek

218

Waarom dit belangrijk is

219

1. Socrates	220
2. Plato	220
3. Aristoteles	221
4. Epicuristen	222
5. Stoïcijnen	222
<i>Jezus en de morele paradox</i>	223
<i>Maatschappelijke identiteit in Jezus' Weg</i>	224

DEEL IV

De maatschappelijke relaties van het koninkrijk 227

HOOFDSTUK 10

De maatschappelijke relaties van het koninkrijk, deel 1

<i>De samenleving van de open hemelen</i>	229
<i>Moraliteit en maatschappelijke zichtbaarheid</i>	229
1. De ring van Gyges	229
2. Adams vijgenbladeren	230
<i>Jezus en de buitenste grenzen van de natuurlijke gemeenschap</i>	231
<i>Natuurlijke gemeenschap onder beesten en onsterfelijken</i>	231
<i>De open hemelen: buitenste grens van de natuurlijke gemeenschap</i>	232
<i>Uitbreiding van de natuurlijke maatschappelijke horizon</i>	234
<i>Heerschappij: de innerlijke grens van de natuurlijke gemeenschap</i>	236
<i>Hoe de innerlijke en uiterlijke maatschappelijke grenzen samenkomen</i>	238
1. Louter menselijke samenleving	239
2. Censuur of berisping	240
3. Zelfidentificatie	240
4. Petrus: heerschappij vanuit louter menselijke praktische wijsheid	241
<i>Praktische wijsheid binnen de open hemelen</i>	243
1. Zelf, ziel en maatschappelijke orde	243
2. 'Nee' zeggen tegen de ziel	244
3. Een nieuwe context voor schaamte en heerlijkheid	245
4. Zij die de dood niet zullen smaken	245
5. Gemeenschap in het koninkrijk – wij zijn met drie	247

HOOFDSTUK 11

De maatschappelijke relaties van het koninkrijk, deel 2

Voorbij verleiding en verzet naar een leven van transparantie 249

Maatschappelijke relaties in dit tijdperk 249

Maatschappelijke identiteiten de strijd om aandacht 250

1. De drie obstakels voor maatschappelijke identiteit 250

I. Het eerste obstakel 251

Verleiding: zichzelf aanpassen aan menselijke
sociale verwachtingen 251

Verstikken in relaties 252

Erkenning – van wie? 253

Individualisering 254

II. Het tweede obstakel 255

Obsessief verzet tegen onrecht in de wereld 255

Goede en slechte karakters in de wereld 256

De strategie van de vijand 257

IJver als geestelijke afleiding 257

Onze wortels en het 'lostrekken' van onrecht 259

Authenticiteit als wapen 259

Wat doen we met het kwaad? 260

Het kwaad overstelpen met het goede 261

Enkele fundamentele waarheden 262

De wereld van onze Vader 262

Jezus is nog steeds aan het zaaien 263

Samenwerken als kinderen 263

III. Het derde obstakel 264

Berusting, of het zich niet manifesteren 264

Advies over transparantie 265

De waarheid zal aan het licht komen 266

Let op hoe je luistert 267

Let op terugkoppelingslussen 268

2. Terug naar de Vader 269

HOOFDSTUK 12

Rond de tafel

De gave van een gemeenschappelijke geestelijke oefening 271

Aan de tafel van de Leraar 271

*De tafel: het integreren van inzichten, praktijken en
maatschappelijke relaties* 272

Jezus' verlossingsleer 1: onderricht 273

Jezus' verlossingsleer 2: kruis en opstanding 274

1. Het Pascha 275

2. Het Avondmaal des Heren 276

I.	Verdeel het onder elkaar	276
II.	Het brood: waar is een lichaam voor?	277
	Het lichaam: een brandpunt van persoonlijke aanwezigheid	278
	Het lichaam: een onafhankelijke krachtbron	279
III.	Waar Jezus' lichaam voor is	279
IV.	Het brood: bevrijding uit slavernij	280
V.	Doe dit tot mijn gedachtenis: een gemeenschappelijke geestelijke oefening	281
VI.	De beker: het Nieuwe Verbond in Jezus' bloed	283
	Verbond: een verbinding die dieper gaat dan een sociaal contract	283
	Het Nieuwe Verbond: het verinnerlijken van Gods levensrichtlijnen	284
	Het bloed van het Verbond	284
	Nieuw hart: omgevormd bewustzijn en de oogst	285
	Jezus' levensbloed en het nieuwe hart	288
	<i>De cirkel is vol</i>	289
	<i>Waarom moest Jezus sterven?</i>	290
	<i>De gave van een steeds terugkerende maaltijd</i>	291
	<i>Terug aan de tafel van de Leraar</i>	291

EPILOOG

Van toeschouwer tot leerling	
<i>Hoe de Evangeliën op de juiste manier te lezen</i>	295

BIBLIOGRAFIE	299
--------------	-----

NOTEN	305
-------	-----

Ten geleide

Het is niet de gewoonte van Carmelitana om een filosofisch georiënteerd werk uit te geven, maar voor dit boek maken we graag een uitzondering. Filosofie is liefde voor wijsheid. Filosofie als levenskunst is bijzonder actueel. Veel mensen gaan vandaag in hun zoeken naar zelfvorming en zingeving te rade bij filosofen. Dat gaat van oude Griekse en Romeinse filosofen zoals Socrates en Marcus Aurelius, via latere figuren zoals Montaigne en Spinoza, tot hedendaagse schrijvers zoals Hannah Arendt en Joep Doehmen.

De grote wereldreligies raken daarbij vergeten. Nochtans zijn ook zij op de eerste plaats wijsheidstradities. Boeddha en Jezus waren uitzonderlijk grote wijzen. Het is dan ook een grote verdienste van Daniel Napier dat hij de aandacht wil vestigen op Jezus als wijze en bron van levenswijsheid — als een figuur die beslist naast Seneca of Schopenhauer kan staan.

Dit boek heeft het over de wereldvisie van Jezus, over zijn visie op kennis, op het goede doen in het leven en op de spirituele oefeningen die daarvoor nodig zijn. Het biedt een levensbeschouwing, een ethiek en een spiritualiteit die christenen van harte zullen onderschrijven, maar ook niet-christenen kunnen waarderen. De schrijver benadert Jezus als filosoof en laat de lezer verder vrij. Dat is een nieuwe manier om over Jezus te spreken die erg welkom is. Hij gebruikt een nieuwe taal en nieuwe woorden voor traditionele begrippen. Daar kunnen we alleen maar dankbaar voor zijn.

De vertaler

Een dankwoord

Nu dit manuscript wordt gepubliceerd, denk ik met bijzondere waardering terug aan iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming en verbetering ervan tijdens het schrijven en redigeren.

Ik ben dankbaar voor mijn studenten en collega's van de Austin Graduate School of Theology, en van het Biblijski Institut in Zagreb, Kroatië, voor hun betrokkenheid bij grote delen van dit materiaal in lezingen en seminars. Daarnaast ben ik ook erkentelijk voor de gesprekken die zijn ontstaan naar aanleiding van presentaties van enkele hoofdstukken, onder andere tijdens het postgraduaatseminarie 'Exegeticum' van de Aristoteles Universiteit in Thessaloniki, op een conferentie van het Dallas Willard Center aan Westmont College in Montecito, Californië, en binnen het Chrétiens en Mission-programma in Marseille, Frankrijk.

Zes tot zeven jaar geleden nam Michael Thompson, destijds uitgavenredacteur bij Eerdmans, de tijd om in mijn kantoor in Austin te komen zitten. 'Waar werk je aan?' vroeg hij. Toen ik hem vertelde over mijn project over de filosofie van Jezus, lichtte zijn gezicht op. Dank je, Michael, voor je initiatief, je enthousiasme voor dit project en je inzet om de publicatie bij Cascade Books mogelijk te maken. Mijn dank gaat ook uit naar Emily Callihan voor het opmaken van het manuscript en naar Robin Parry voor de eindredactie.

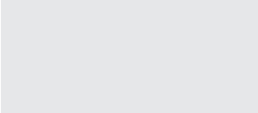
Verschillende academische vrienden hebben eerdere versies van het manuscript, geheel of gedeeltelijk, gelezen en waardevolle feedback gegeven. Bob Sweetman, Gary Moon, Nathan Moser, Boris Gunjevic, Dimitri Constant, Alan P. R. Gregory, Aaron Preston, Scott Lisea, Stephen Coney, Dimitrios Christidis, James Henderson en Mike Robb — wat kan ik zeggen? Ongetwijfeld was

het boek nog beter geweest als ik al jullie suggesties had kunnen verwerken. Hoewel het nog steeds tekortschiet, is het door jullie scherpe opmerkingen onderweg zeker gegroeid. Dank jullie wel.

Met redactionele ervaring, persoonlijke toewijding en culturele gevoeligheid heeft James Catford mij begeleid bij het omvormen van een eerste versie tot een werk dat geschikt is voor een breder publiek. Hij deed dat met elegantie en kunde. James, het raakt me en ik voel me vereerd dat je zoveel tijd hebt besteed aan het verkennen van Jezus' onderricht met mij, en dat je me hielp helderder te communiceren.

Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de leerlingen van Ashrei's Spiritual Formation Institute in Mexico-Stad en de Europese groepen in Thessaloniki (Griekenland) en Skopje (Noord-Macedonië). Jullie feedback, zowel tijdens onze intensieve retraites als in de praktische experimenten van jullie dagelijks leven, heeft me geholpen deze inzichten aan te scherpen en hun toepasbaarheid in het echte leven te toetsen. Dit is jullie boek. De warmte van jullie gemeenschap maakte dit werk tot een vreugde. Dank jullie wel voor jullie gezelschap op dit stuk van de reis.

Tot slot, aan Karly — mijn partner in leven, gezin en bediening — jij bent werkelijk mijn door God gegeven 'helper tegenover mij' (Gen. 2,18.20). Jij ziet en hoort vaak wat ik mis, en brengt dat liefdevol onder mijn aandacht. Dank je dat jij zoveel van de praktische details van ons leven draagt, waardoor ik de ruimte krijg om te onderwijzen. Maar bovenal: dank je dat jij ons leven vult met zoveel moois dat niets te maken heeft met werk, bediening of intellectuele overwegingen. Jij maakt het leven rijk en waardevol. Met heel mijn liefde draag ik dit boek aan jou op.

VOORWOORD

De achtergrond

Jezus, Dallas en mijn persoonlijke verhaal

Dit boek gaat over Jezus — niet over mij. Toch merk ik tijdens het lesgeven vaak dat mensen benieuwd zijn naar het persoonlijke verhaal erachter. ‘Wie is die man die hier tegen ons spreekt?’ Omdat dit boek anders is dan de meeste — het beweegt zich over de grenzen van disciplines heen — is het misschien niet vreemd dat lezers een antwoord op die vraag verwachten.

Dit ben ik

In de kern ben ik een zoeker. Iemand die al lang geleden beseftte dat hij veel te leren had van Jezus, en die zich sindsdien op een levenslang experiment heeft gestort.

Door mijn persoonlijkheid en de toevalligheden van mijn reis heb ik me onderweg ook het nodige intellectuele gereedschap eigen gemaakt: bekendheid met de joodse literatuur uit de Tweede Tempelperiode (dat is wat joden in Jezus’ tijd schreven), enige vaardigheid in oude talen en filosofische tradities. Daardoor begon ik nieuwe vragen te stellen. Ik promoveerde uiteindelijk aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Mijn eerste boek ging over Augustinus van Hippo en zijn visie op de mens en hoe mensen

veranderen.¹ Mijn werk als voorganger bracht me bovendien naar zo'n twintig landen.

Dat alles stelde me in staat om mijn zoektocht voort te zetten — vanuit een iets andere invalshoek dan je vaak ziet bij schrijvers van spirituele boeken. Maar uiteindelijk ben ik gewoon iemand die probeert te begrijpen wat het betekent om mens te zijn, en die telkens opnieuw verrast wordt door hoe behulpzaam Jezus' manier van kijken daarbij is.

De wortels van dit boek liggen in mijn beginjaren als theoloog en voorganger, en in een bijzonder boek dat ik op een dag kreeg. Hier is het verhaal.

De achtergrond

Eind 2000 gaf de hoofdvoorganger van de gemeente waar ik toen werkte in Austin, Texas, mij een exemplaar van *The Divine Conspiracy* van Dallas Willard. Misschien zegt zijn naam je iets. Ik kende hem toen helemaal niet. Maar ik dacht: dit moet belangrijk zijn, anders zou de voorganger het me niet geven. Dus nam ik het boek mee naar huis en las de eerste hoofdstukken.

Ik zeg het niet graag: ik voelde meteen een zekere weerzin. Dallas — die ik toen nog niet kende — kwam op mij over als naïef en volledig verstoken van de kenmerken van intellectuele degelijkheid waarin ik was ingewijd tijdens twee academische opleidingen. Ik bloos nu als ik dit verhaal vertel.

Later ontdekte ik hoe breed en diep Dallas' kennis werkelijk was. Hij bleek filosofisch onderlegd en wist de dominante denkbeelden van de twintigste eeuw helder en grondig te weerleggen. Dallas was allesbehalve naïef: hij was juist uiterst scherpzinnig. Hij had zich een weg gebaand door het intellectuele struikgewas, en wat hij vond, presenteerde hij zonder opsmuk. Mijn eerste oordeel bleek onterecht. Zoals het gezegde luidt: 'Een béétje kennis is een gevaarlijk iets...' Maar zo ging het nu eenmaal.

Toch moet ik zeggen: Dallas legde geen expliciete verbanden tussen zijn actualiserende Bijbeluitleg en de bredere intellectuele wereld van de oudheid. Hij schreef duidelijk niet voor mensen zoals ik — mensen met een stevige academische opleiding. Later, toen ik zijn persoonlijke archief mocht inzien, begreep ik dat hij zo'n boek best had kunnen schrijven. Maar dat was niet zijn doel. Hij had een ander publiek voor ogen. Dat neem ik hem niet kwalijk, maar het was toen wel een struikelblok voor mij.

Die afstand die ik voelde, wordt treffend verwoord door Michael Stewart Robb in zijn proefschrift over Willards theologie: 'Als je een klassieke theologische opleiding hebt genoten in de late twintigste eeuw, is het onmogelijk om verstandelijk in te stemmen met Dallas' boeken en binnen dat denkkader verder te gaan.'²

Dallas herontdekken

Ik stemde toen niet verstandelijk in met Dallas. Ik legde het boek weg en kwam er pas na een paar jaar op terug. In de tussentijd verhuisde ik naar Toronto voor een opleiding in de geschiedenis van de filosofie, met nadruk op de oude filosofen en de vroege kerkvaders. Na een paar jaar keerde ik terug naar Californië om te preken voor een kleine gemeente in Santa Barbara.

Daar gebeurde iets onverwachts. Terwijl ik les gaf over Matteüs 5 en op zoek was naar bruikbaar materiaal, herinnerde ik me dat de latere hoofdstukken van *The Divine Conspiracy* een uitleg wilden zijn bij de Bergrede. Het was misschien de moeite waard om er even in te kijken, dacht ik. Dus begon ik te lezen, dit keer vanaf hoofdstuk 6.

Ik was verbijsterd over de diepgang van Dallas' inzichten terwijl hij Jezus' leer over alledaagse menselijke emoties en morele intuïties ontvouwde. Tegen de tijd dat ik het boek uit had, wist ik dat ik in de eerste hoofdstukken iets gemist moest hebben. De filosofisch verfijnde, fenomenologisch getrainde geest, die ik in

de latere hoofdstukken bij Dallas had ontdekt, kon onmogelijk dat zijn wat ik me bij de eerdere hoofdstukken had voorgesteld. Bij een tweede lezing, nu met wat meer filosofische scholing van mijn kant, kwam de diepgang van Dallas' werk helder naar voren.

Ik was gegrepen en begon alles op te zoeken wat ik van zijn geschriften en opgenomen lessen kon vinden. Wat betreft mijn waarderende leertijd van Dallas: de rest is, zoals men zegt, geschiedenis. Als je bekend bent met Dallas' werk, zul je mijn dankbare afhankelijkheid herkennen terwijl je leest. Als je dat niet bent, geen zorgen. Dit boek staat op zichzelf.

Hoe slim is Jezus eigenlijk?

Maar er is nog een element dat essentieel is voor het achtergrondverhaal. Bij mijn eerste lezing leek Dallas' boek vol vrome categoriefouten te zitten. Eén daarvan bleef me bij. Dallas genoot ervan om mensen te vertellen dat Jezus 'de intelligentste persoon is die ooit geleefd heeft'. Ook hield Dallas vol dat zulke zaken toetsbaar waren. De genialiteit van Jezus kon empirisch worden beoordeeld en als feitelijk worden beschouwd. Zou dat echt kunnen?

Ik begon me af te vragen: hoe slim is Jezus eigenlijk? Hoe zou je dat kunnen testen? We hebben geen tijdmachine waarmee we de Stanford-Binet- of de Wechsler-test kunnen afnemen. En ik begon steeds meer te betwijfelen of zulke tests überhaupt een adequaat antwoord zouden geven.

Die vraag, opgeroepen door Dallas, kruiste al snel met een andere vraag die voortkwam uit een soortgelijke stelling die vaak als een vrome categoriefout werd beschouwd.

De vroege kerk – waar ik me toen op richtte – benadrukte eveneens Jezus' genialiteit. Zij zagen zichzelf als filosofen binnen de school van Christus' filosofie. Dus kwam er een tweede vraag op: was dat terecht? Behandelde Jezus werkelijk de grote vragen van de antieke filosofie op een coherente en originele manier? Ik

zal die vraag beschrijven en mijn ontdekkingen daarover toelichten in de volgende hoofdstukken.

Het samenvallen van die twee vragen – ‘Hoe slim is Jezus eigenlijk?’ en ‘Biedt Jezus, in zijn historische context, werkelijk een coherente filosofie?’ – heeft een onderzoeks- en onderwijsproject voortgebracht. Bij gebrek aan een betere term noem ik het mijn ‘filosofie van Jezus’-project.

Dat was twintig jaar geleden. Het is blijven groeien. Ik heb het persoonlijk getoetst in mijn eigen leven, academisch in universiteitsseminaries en conferenties, en pastoraal in tientallen gemeenten op meerdere continenten. Ik blijf overtuigd van de geldigheid en noodzaak van dit project.

Dit boek is de eerste uitgave in boekvorm binnen dat project.

Dit boek

Wat is het motief voor dit boek? Wel, veel mensen hebben me gevraagd om op te schrijven wat ik onderwees in universitaire cursussen, in kerken en in retraitecentra. Maar ik voelde ook een groeiende persoonlijke drang om dat te doen. Mijn eigen levenservaringen met Jezus’ filosofie en mijn ervaringen met het begeleiden van anderen leken het delen waard.

Ik besloot te schrijven in een stijl die zo dicht mogelijk bij mijn gewone spreekstem ligt. Zo ga ik ook met mensen om tijdens retraites en seminars, in kerken en conferenties, en in dagelijkse gesprekken.

Ik heb mijn eigen vertalingen van antieke teksten gegeven. Alle vertalingen, tenzij anders aangegeven, zijn van mijn hand. Ik heb geprobeerd die vertalingen toegankelijk te maken voor gewone mensen.

Uitgaande van de veronderstelling dat mijn lezers ook zoekers zijn – of ze nu binnen of buiten georganiseerde religieuze kringen vallen – heb ik ook noten toegevoegd. Wie dat wil, kan via de noten dieper graven in de onderwerpen en de wetenschappelijke onderbouwing van mijn uiteenzettingen. Toch heb ik niet geprobeerd om alle alternatieve standpunten uitputtend te behandelen of te bekritisieren. Dat zou een heel ander, veel omvangrijker boek vereisen.

Genoeg over mij. In de komende pagina's zal ik grotendeels op de achtergrond treden en simpelweg optreden als jouw gids, en aspecten van Jezus' leer aanwijzen langs het pad dat we samen verkennen.

Het boek dat je nu in handen hebt, is geschreven voor bedachtzame niet-specialisten – mensen die willen weten wat Jezus werkelijk onderwees en waarom Hij vandaag de moeite waard is om serieus te nemen. Misschien ben jij zo iemand? Hoewel ik mijn bewondering en vertrouwen in Jezus niet verberg, ga ik uit van niets meer dan een oprechte interesse bij mijn lezers. Als je nieuwsgierig bent naar Jezus, dan is dit boek voor jou. Ik hoop dat het je helpt op jouw reis.³

Daniel Austin Napier
Thessaloniki, Griekenland
10 maart 2023